

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Themis Dea, Sev De Lege Divina; Stephani Pighii
Campensis**

Pighius, Stephanus Vinandus

Antverpiae, 1568

Fvndi Torevmatis explicatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-12935

Caprarum
filuestriu per
nicitas.

de feris adiecerimus, quo Solis in
hiemem euntis præcipitem lapsum
imitantur. Stupendæ enim sunt per-
nicitatis, itaq; venationibus actæ al-
tissima montium petunt, quo etiam
si venator euadat, ex præruptissimis
scopulis leniter semet præcipitantes
cornibus illæsa suspiciuntur. Tangit
hanc eorum naturam Virgilius Ae-
neidos quarto:

Ecce fera saxi deiecta vertice capra

Decurrere iugis.

Refert Varro ex Catonis Origini-
bus in Soracti monte Fiscelio capras
feras reperiri solere, quæ saliant è saxo
pedes plus sexagenos, ab his capras
quas pascimus ortas esse.

FVNDI TOREVMATIS

explicatio.

Reliquū est vt ad vasis ὑποδεκτὸν,
vel fundū capax liquoris descē-
damus,

damus, quod vndis marinis (me Hercle) circumluitur aptissimè. Eas secant blandi delphines, Bacchi & Veneris delitiæ. Continet insuper quatuor animalia terrestria in pisces desinentia, superiori argumèto haud incongrua. Representant enim nobis elementa cum quatuor anni partibus, quibus quæque dominantur. Sed quia alterius nobis commentarij sufficientem materiam cōmodiore occasione præbere poterunt, leuiter saltem & quasi per transfennam hoc loco monstrare proposui. Terrestria sunt quidem, sed in pisces desinūt: vt terram & aquam coniuncta elementa exprimerent, quæ generationi sedem præstāt, & animata omnia in lucem proferunt. Ex his aquam facilius in materiam genitalem transformari, philosophorū quorundam opinione receptū est, rerum principia ex aqua cōstituentium. Nā,

Terra & aqua generationi sedem præstant.

chaos

Chaos.

chaos illud primum ex quo omnia
 nata fingit Hesiodus fluidum atque
 aqueum valde fuisse volunt, qui ἀπὸ
 τοῦ χύσιος illud nomē deriuat, χυτὸν γὰρ,
 καὶ πῦτόν τὸ ὕδωρ, vt inquit ille. Suā opi-
 nionem hausisse videtur ex eodem
 fonte Thales Milesius, qui rerū na-
 turas penitus indagauit, Deū men-
 tem cuncta ex aqua formasse adse-
 rens. Virgilius etiam ex Cleantis, &
 Anaximenis sententia Deum æthera
 appellans, eum fecundis aquis terrā
 impregnasse scribit, canens pulcher-
 rimè.

*Tum pater omnipotens fecundis imbri-
 bus æther,*

*Coniugis in gremium lætæ descendit, &
 omneis*

*Magnus alit magno permistus corpore
 fetus.*

*Veneris ex
 aqua.*

Neq; aberrat Græcorum theolo-
 gia, quæ Venerē ex aqua progeneram
 fingit,

fingit, & aquam illi sacrauit. Nasci-
 tur enim ex pluuia hoc piscis genus,
 & apud ignem soluitur rursus in a-
 quã. Nõ igitur mirum, quòd tanto-
 pere aquã laudauerit Pindarus, cùm
 generationis primordia ex ea pro-
 dijsse credere videatur, vt etiam qui
 hæc quatuor animalia solis circum- *Cur in aquis*
 uagi, atque anni quadrifidi, tum ele- *quatuor ani-*
 mentorũ generationisq; symbola in *malia visan-*
 aquis exponere nobis voluit. Quæ *tur.*
 quid singula sibi velint, quã breuissi-
 mē potero (vt commentariolo finem
 imponam) percurrere visum est.

Bos terram & Vernal tempus si- *Bos.*
 gnificat, Telluri enim Cererique &
 Lunæ sacer est, cùm ob agriculturã,
 tum quòd fecunditatē naturæ multis
 proprietatibus demõstret. Quam ob
 causam Verni temporis mediũ men-
 sem Tauro designarunt Astronomi,
 sub Veneris almæ quasi productoru
 omniũ

omnium matris tutela existētem, quā sub bouis effigie à Phrygibus cultam fuisse legimus.

Gryphus.

Gryphus, ignis & æstatis symbolū est, quē Soli vel Apollini sacrarūt. Inter Galieni nūmos Venerijs vidimus etiam cum Grypho, & hoc titulo
A P O L L I N I C O N S. A V G.

Eius autem currū trahere fingit Claudianus. Ab Indis Soli Gryphos dedicari auctor est Philostratus, quos in Aethiopia, atque Hyperboreis mōtibus reperiri scribit Plinius. Nihilominus fictitium animal esse constat, Romanis in Hieroglyphicis frequēs, & variè depictum, plerumque tamē ex aquila & leone compositum. Sed addunt aures, ob Apollinem, qui à Lacedæmonijs τετραώτος colebatur.

*Leonum &
aquilarum
natura.*

Ignita autē prorsus est Leonum, atque Aquilarum natura: huius enim pennæ cæterarū auium plumis com-
mixtæ,

mixtæ, Plutarcho tradente, eas calore suo consumunt; ex illius verò offibus inter se collisis ignem excitari scribit Aelianus.

De Páthera quæ aërem & autumnum hoc loco notat, superius nōnulla, sed alibi plura dicemus.

Superest equus, aquam, & hiemē ^{Equus.} nobis signans. Neptuno enim sacer est, qui in equum mutatus cum Cere concubuit, & suo tridente ex vndis illud animal primus excitavit, vt habent fabulæ. Extat etiam Galieni nummus inter alios quos Venetijs vidimus cum equo in piscem desinente, & his litteris, NEPTVNO CONS. AVG. Coluerunt autē Neptunum equestrem Romani, & in eius Dei tutela dicebant esse mensem Februarium, quando Sol gelidum & vdum occupat Aquariū, quem prodigum vrnæ dicit Poëta. Parthi igi-

o tur

tur & Thraces equum fluminibus
mactabant, vt Lacedæmonij ventis,
Lunam quoque, quæ aquis domina-
tur, *φίλιππον* cognominat Orpheus.
Sed horum omnium rationes alibi
cōmodiore occasione declarabimus
latiùs.

Hæc sunt Patrone dignissime,
quæ huc reuersus, & studiorū ocium
nactus, in tui Toreumatis symbola
commentatus sum. In quibus si quæ
offendant delicatiora forsan ingenia,
excusabit me spero vix exiguum tem-
poris spatium, quod huic operi im-
pendere licuit, cum me aliò vocarent
occupaciones. Grauis insuper atque
perplexa est materia, quæ summam
philosophiæ cognitionem & omni-
genam veterum auctorum lectionē
omnino requirit, quam in me (nisi
planè sim perfrictæ frontis) nullo
modo possum agnoscere. Alio igitur
opus

opus esset Oedipo, imò Morillono quodam, qui hoc argumentum ex plena litterariæ supellectilis suæ synthesi dignè potuisset excolere, nisi eum virum, prò dolor, fata nobis invidissent. Ego autem tibi satisfaciendi studio *παρέρως* hæc effudi: ex ijs si vel paucula tuo iudicio probari sentiam, non omnino me oleum atque operam perdidisse putabo. Bene vale studiosorum Mæcenas optime.

FINIS.

O 3 AVCTO-